

Palkanlaskenta

käytännönläheisesti

Kati Mattinen • Kirsi Parnila • Marika Väisänen

Palkanlaskenta

käytännönläheisesti

© Helsingin Kamari Oy ja tekijät

ISBN 978-952-246-927-4

Ammattikirjaston kirjan ISBN 978-952-246-929-8

E-kirjan ISBN 978-952-246-928-1

5., uudistettu painos

Ulkoasu ja kansi Heljä Silvennoinen

Taitto Keski-Suomen Sivu Oy

Meedia Zone OÜ, Viro 2024

ALKUSANAT

Palkanlaskenta käytännönläheisesti kirjoitettu käytännön oppaaksi palkanlaskennan ja henkilöstöasioiden parissa työskenteleville. Kirjassa annetaan konkreettisia ohjeita ja ratkaisuja erilaisiin palkanlaskennan haastaviin tilanteisiin.

Viidettä, uudistettua painosta olemme päivittäneet muun muassa lainsäädäntömuutosten, uusien oikeustapausten, Verohallinnon ohjeiden sekä työnantaja- ja työntekijämaksujen muutosten perusteella. Asioita on selvennetty lukuisilla esimerkeillä.

Käytännön työssämme olemme havainneet, että palkka-asiantuntijoilta edellytetään usein työlainsäädännönkin osaamista. Siksi kirjassa käsitellään myös palkanlaskentaa sivuavia työsuhteisiin liittyviä asioita, vaikka tärkeimmässä roolissa tietenkin on palkan laskeminen eri tilanteissa. Tähän viidennen painokseen olemme päivittäneet tuoreimmat lainsäädännön muutokset, jotka koskevat muun muassa työsopimuslakia, tuloverolakia ja tulorekisteriä.

Aivan vastaavaa teosta ei markkinoilla ole ollut, joten otamme mielellämme vastaan tekstiin ja sisältöön liittyviä kommentteja ja parannusehdotuksia. Toivomme, että kirjasta on todellista apua kaikille, jotka ovat näiden asioiden kanssa tekemisissä.

Helsingissä ja Turussa tammikuussa 2024

Kati Mattinen – Kirsi Parnila – Marika Väisänen

Sisällys

1	Palkanmaksun perusteet	19
1.1	Työsuhteen normit	19
1.2	Palkan määräytyminen	22
1.3	Palkan maksaminen	23
1.4	Odotusajan palkka ja viivästyskorko	24
1.5	Osakuukauden palkka	26
	1.5.1 Päiväpalkan laskeminen kuukausipalkasta	26
	1.5.2 Tuntipalkan laskeminen kuukausipalkasta	27
1.6	Palkkasaatavan vanhentuminen	28
1.7	Palkanmaksu työnteon estyessä	29
2	Ennakonpidätys	31
2.1	Ennakkoperintä	32
	2.1.1 Ei ennakonpidätystä	32
2.2	Ennakonpidätyksen alainen tulo	33
	2.2.1 Verovapaat tulot	34
	2.2.2 Luontoisedut	34
	2.2.3 Työ- ja käyttökorvaus	35
	2.2.4 Osingot	36
2.3	Verokortti	37
	2.3.1 Perusverokortti	37
	2.3.2 Muutosverokortti	38
	2.3.3 Rajoitetusti verovelvollinen	39
	2.3.4 Ulkomaalainen avainhenkilö	40
	2.3.5 Sähköiset verokortit	40
	2.3.6 Toimitetun ennakonpidätyksen oikaiseminen	41
3	Työntekijän ja työnantajan sosiaalivakuutusmaksut	42
3.1	Sairausvakuutusmaksu	44
	3.1.1 Työnantajan sairausvakuutusmaksu	44
	3.1.2 Työntekijän sairausvakuutusmaksu	45
3.2	Työeläkevakuutusmaksu	46
	3.2.1 Työnantajan työeläkevakuutusmaksu	47
	3.2.2 Työntekijän työeläkevakuutusmaksu	49
	3.2.3 Yrittäjän eläkevakuutusmaksu	50
3.3	Työttömyysvakuutusmaksu	51
	3.3.1 Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu	52
	3.3.2 Työntekijän työttömyysvakuutusmaksu	52
3.4	Työtapaturma- ja ammattitautivakuutusmaksu	53

3.5	Ryhmähenkivakuutusmaksu	54
3.6	Ulkomaankomennukset	54
3.6.1	Suomesta lähetetyt työntekijät	54
3.6.2	Ulkomaalaiset työntekijät Suomessa	55
4	Työnantajan tilitys- ja ilmoitusvelvollisuus	57
4.1	Oma-aloitteiset verot	57
4.1.1	Myöhästymismaksu	58
4.2	Palkkatiedot	59
4.2.1	Ilmoituskanavat	60
4.2.2	Palkkatietoilmoitus	60
4.2.2.1	<i>Pakolliset ja täydentävät tiedot</i>	61
4.2.2.2	<i>Palkkaennakot</i>	64
4.2.2.3	<i>Luontoisedut</i>	64
4.2.2.4	<i>Poikkeukset ilmoittamisajassa</i>	69
4.2.2.5	<i>Pidättämättä jääneet TyEL- ja työttömyysvakuutusmaksu</i>	69
4.2.2.6	<i>Pidättämättä jäänyt ulosotto</i>	70
4.2.3	Tulolajit	70
4.2.3.1	<i>100-sarja</i>	70
4.2.3.2	<i>200-sarja</i>	71
4.2.3.3	<i>300- ja 400-sarjat</i>	72
4.2.3.4	<i>Vakuuttamistiedon tyyppi</i>	72
4.2.3.5	<i>Vakuuttamisen poikkeustilanne</i>	73
4.2.4	Myöhästymismaksu	73
4.2.5	Erillisilmoitus	75
4.2.6	Tietojen korjaaminen	75
4.2.6.1	<i>Korvaava ilmoitus tai ilmoituksen mitätöinti</i>	76
4.2.6.2	<i>Perusteeton etu</i>	78
4.2.6.3	<i>Takaisinperintä</i>	80
4.2.6.4	<i>Liikasuorituksen käsittely ennakkopalkkana</i>	83
4.2.6.5	<i>Luontoisetujen korjaaminen</i>	84
4.2.6.6	<i>Vähennysten korjaaminen</i>	86
4.2.7	Kansainväliset tilanteet	87
4.2.8	Työeläkevakuuttaminen	88
4.3	Ammattiyhdistysten jäsenmaksut ja maksukiellot	89
5	Palkasta tehtävät muut vähennykset	91
5.1	Palkan ulosmittaus	91
5.1.1	Ulosoton perusteena oleva palkka	91
5.1.2	Maksukielto	93
5.1.3	Suojaisuus	94

5.1.4	Toistuvaistulosta ulosmitattavan määrän laskeminen eri tapauksissa	95
5.2	Työnantajan kuittausoikeus	97
5.3	Palkkaennakko ja liikaa maksetun palkan vähentäminen	99
5.4	Vähennysten etusijajärjestys	100
6	Luontoisedut	102
6.1	Luontoisetujen arvostaminen	102
6.2	Luontoisedusta sopiminen ja sen muutokset	103
6.2.1	Luontoisedusta sopiminen	103
6.2.2	Luontoisedun muutokset	103
6.3	Asuntoetu	104
6.3.1	Asuntoedun muodostuminen	104
6.3.2	Asuntoedun arvostaminen	105
6.3.3	Asuntoetu poissaolotilanteessa ja työsuhteen päättyessä	107
6.3.4	Autotallietu	109
6.4	Ravintoetu	110
6.4.1	Työntekijöiden ruokailun järjestäminen	110
6.4.2	Työpaikka- tai sopimusruokailu	110
6.4.3	Ravintoetu kohdennetulla maksuvälineellä	111
6.4.3.1	<i>Kiinteämaksuiset kohdennetut maksuvälineet</i>	111
6.4.3.2	<i>Saldoon perustuvat kohdennetut maksuvälineet</i>	112
6.5	Täysihoitoetu	114
6.6	Autoetu	115
6.6.1	Autoedun muodostuminen	115
6.6.2	Autoedun arvo	116
6.6.3	Kuljettajaetu	120
6.6.4	Sähköauton latausetu	120
6.6.5	Autoetu ja kilometrikorvaukset	120
6.7	Polkupyöraetu	121
6.8	Puhelinetu	123
6.9	Käyvän arvon soveltaminen	124
6.10	Luontoisedut eri tilanteissa	125
6.10.1	Poissaolot	125
6.10.1.1	<i>Palkallinen poissaolo</i>	125
6.10.1.2	<i>Palkaton poissaolo</i>	125
6.10.2	Luontoisedut vuosilomapalkassa ja lomakorvauksessa	127
6.10.3	Luontoisedut palkan ulosmittauksessa ja kuittauksessa	129
6.10.4	Luontoisetu ja ylityökorvaus	130

6.10.5	Palkankorotukset	130
6.10.6	Työnantajan konkurssi	130
6.10.7	Luontoisetu ja ennakonpidätys	130
7	Henkilökuntaedut	133
7.1	Yleistä verovapaista henkilökuntaeduista	133
7.2	Terveysterveys	134
7.2.1	Työterveyshuollon järjestäminen	134
7.2.2	Tavanomainen ja kohtuullinen terveysterveys	136
7.2.3	Sairaanhoidonvakuutus	138
7.2.4	Työnantajan entiselle työntekijälleen järjestämä terveysterveys	142
7.2.5	Silmäläsit ja näyttöpääteläsit	142
7.3	Henkilökunta-alennus	143
7.4	Merkkipäiväläha tai muu vähäinen lahja	143
7.5	Virkistys- ja harrastustoiminta	148
7.5.1	Työnantajan järjestämä virkistys- ja harrastustoiminta	148
7.5.2	Työntekijän omaehtoinen liikunta- ja kulttuuritoiminta	150
7.5.3	Yrittäjän virkistys- ja harrastustoiminta	154
7.6	Yhteiskuljetus	154
7.7	Alennusliput	155
7.8	Työsuhdematkalippu	155
7.9	Sairaalan lapsen hoitoetu	157
7.10	Tietoliikenneyhteys	159
7.11	Irtisanoton työntekijän työllistymistä edistävä valmennus ja koulutus	160
7.12	Työnantajan maksamat muuttokustannukset	160
7.12.1	Osittain verovapaat muuttokustannukset	160
7.12.2	Kokonaan verovapaat muuttokustannukset	161
7.13	Henkilökuntaedut työoikeudellisesta näkökulmasta	161
7.13.1	Tasapuolinen kohtelu	161
7.13.2	Henkilökuntaedut poissaolotilanteissa	162
7.13.3	Etujen muuttaminen ja poistaminen	163
8	Matkakustannusten korvaukset	164
8.1	Verovapaat matkakustannusten korvaukset	164
8.1.1	Työmatka erityiselle työntekemispaikalle	165
8.1.1.1	<i>Tilapäinen työskentely</i>	165
8.1.1.2	<i>Työpaikkojen luokittelu</i>	166
8.1.2	Matka toissijaiselle työpaikalle	166
8.1.3	Päivittäiset matkat erityiseen työntekemispaikkaan	167
8.1.4	Työmatkan käsitteen laajennus	168

8.1.5	Verovapaiden korvausten perusteet ja määrä	169
8.1.5.1	<i>Matkalasku</i>	169
8.1.5.2	<i>Matkustamiskustannusten korvaus</i>	169
8.1.5.3	<i>Päiväraha</i>	170
8.1.5.4	<i>Ateriakorvaus</i>	173
8.1.5.5	<i>Majoittumiskorvaus</i>	173
8.1.5.6	<i>Yömatkaraha</i>	173
8.1.5.7	<i>Rajanylitysraha</i>	174
8.1.6	Erityiskysymyksiä	174
8.1.6.1	<i>Saajana muu kuin palkansaaja</i>	174
8.1.6.2	<i>Työmatkan aloituspaikka</i>	175
8.2	Verolliset matkakustannusten korvaukset	175

9	Työaika	178
9.1	Työaikalain soveltaminen	178
9.2	Työajaksi luettava aika	180
9.3	Säännöllinen työaika	183
9.3.1	Lakiin perustuva säännöllinen työaika	183
9.3.2	Yötyö ja vuorotyö	184
9.3.3	Sopimukseen perustuva säännöllinen työaika	185
9.3.3.1	<i>Työehtosopimukseen tai työnantajan ja työntekijän sopimukseen perustuva säännöllinen työaika</i>	185
9.3.3.2	<i>Liukuva työaika</i>	185
9.3.3.3	<i>Joustotyöaika</i>	186
9.3.3.4	<i>Työaikapankki</i>	187
9.3.3.5	<i>Lyhennetty työaika</i>	189
9.4	Säännöllisen työajan ylittäminen	189
9.4.1	Lisätyö	189
9.4.2	Ylityö	191
9.4.3	Poissaolot ja arkipyhäviikot	193
9.4.4	Lisä- ja ylityökorvauksen perusosan laskeminen	194
9.4.5	Kiinteä kuukausikorvaus	194
9.4.6	Työajan enimmäismäärä	195
9.5	Sunnuntaityö	195
9.6	Lepoajat	196
9.6.1	Päivittäiset tauot	196
9.6.2	Vuorokausilepo	197
9.6.3	Viikkolepo	198
9.7	Työajan lyhentäminen	200
9.7.1	Arkipyhät	200
9.7.2	Työajan tasaamisvapaa eli pekkaset	201
9.8	Työaika-asiakirjat ja vanhentumisaika	201

9.8.1	Työvuoroluettelo ja työajan tasoittumissuunnitelma	201
9.8.2	Työaikakirjanpito	202
9.8.3	Vanhentumisaika	203
9.9	Nuoret työntekijät	203
10	Vuosiloma	206
10.1	Vuosiloman pituuden määräytyminen	207
10.2	Lisävapaoikeus	215
10.2.1	Lisävapapäivien laskeminen	215
10.2.2	Lisävapapäiväoikeuden päätyminen	216
10.2.3	Lisävapapäivät lomanmääräytymisvuosittain	217
10.2.4	Lisävapapäivät työsuhteen päätyessä	218
10.2.5	Muut poissaolot ja lisävapaoikeus	219
10.2.6	Korvaus lisävapapäiviltä	219
10.2.7	Lisävapapäivien antaminen	222
10.3	Vuosiloman antaminen	223
10.3.1	Mitkä päivät eivät ole vuosilomapäiviä?	224
10.3.2	Vuosiloman siirtäminen työntekijän työkyvyttömyyden vuoksi	224
10.4	Vuosilomapalkan laskeminen	228
10.4.1	Lomapalkan laskentasäännöt lyhyesti	229
10.4.2	Kuukausipalkkaan perustuva laskentasääntö	230
10.4.3	Keskipäiväpalkkaan perustuva lomapalkan laskentasääntö	237
10.4.4	Prosenttiperusteinen lomapalkan laskentasääntö	242
10.4.5	Lomapalkka erilaisissa palkkaustavan muutostilanteissa	248
10.5	Vuosilomakorvaus työsuhteen aikana	252
10.5.1	Lomakorvaus vapaoikeuden piirissä oleville	252
10.5.2	Muut tilanteet, joissa pitämättömistä lomista voidaan maksaa lomakorvaus työsuhteen aikana	253
10.6	Lomakorvaus työsuhteen päätyessä	254
10.6.1	Kuukausipalkkaisen lomakorvaus	255
10.6.2	Tuntipalkkaisen lomakorvaus	256
10.6.3	Lomakorvaus kahdelta eri lomanmääräytymisvuodelta	258
10.6.4	Luontoisedut lomakorvauksen yhteydessä	258
10.6.5	Lomakorvauksen maksuajankohta	258
10.7	Lomaraha	260
10.7.1	Lomarahan suuruus	261
10.7.2	Lomarahan vaihtaminen vapaaksi	261
10.8	Vuosilomapalkkalaskelma	262
10.9	Vuosilomakirjanpito	262

11	Poissaolot	264
11.1	Sairauspoissaolot	264
11.1.1	Oikeus poissaoloon	264
11.1.1.1	<i>Sairaudesta ilmoittaminen</i>	264
11.1.1.2	<i>Sairauspoissaolon keskeyttäminen</i>	265
11.1.1.3	<i>Korvaavan työn mahdollisuus</i>	265
11.1.2	Oikeus sairausajan palkkaan	266
11.1.2.1	<i>Sairaus tai tapaturma</i>	266
11.1.2.2	<i>Lääkärintodistus</i>	266
11.1.2.3	<i>Työntekijän oman toiminnan merkityksen arviointi</i>	268
11.1.2.4	<i>Sairausajan palkanmaksuvelvollisuus lain mukaan</i>	269
11.1.2.5	<i>Sairausajan palkka vaihtelevan työajan sopimuksissa</i>	270
11.1.2.6	<i>Sairausajan palkkaa koskevat työehtosopimusmääräykset</i>	271
11.1.2.7	<i>Sairausajan palkan laskeminen</i>	272
11.1.2.8	<i>Saman sairauden uusiutuminen</i>	274
11.1.3	Osasairauspäiväraha	275
11.1.3.1	<i>Edellytyksenä sopimus osa-aikatyöstä</i>	275
11.1.3.2	<i>Kokoaikaiseen työhön paluu</i>	277
11.1.3.3	<i>Vuosiloman ansainta</i>	277
11.1.3.4	<i>Osasairauspäivärahan vaikutus sairausajan palkanmaksuvelvollisuuteen</i>	277
11.1.4	Sairaus- ja tapaturmapäivärahat työnantajan kannalta	278
11.1.4.1	<i>Työnantajan ilmoitusvelvollisuus</i>	279
11.1.4.2	<i>Sairauspäiväraha</i>	279
11.1.4.3	<i>Työkyvyn arviointi</i>	279
11.1.4.4	<i>Tapaturmapäiväraha</i>	280
11.1.5	Työkyvyttömyys ja vuosiloma	280
11.2	Perhevapaat	281
11.2.1	Raskaus	281
11.2.1.1	<i>Ilmoittaminen</i>	281
11.2.1.2	<i>Synnytystä edeltävät tutkimukset</i>	281
11.2.2	Raskausvapaa	281
11.2.2.1	<i>Raskausvapaan kesto</i>	281
11.2.2.2	<i>Työnteko raskausrahakauden aikana</i>	282
11.2.2.3	<i>Raskausvapaasta ilmoittaminen</i>	282
11.2.3	Erityisraskausvapaa	282
11.2.4	Vanhempainvapaa	282
11.2.4.1	<i>Vanhempainvapaan luovuttaminen</i>	282
11.2.4.2	<i>Vanhempainvapaan jakaminen osiin</i>	283
11.2.4.3	<i>Ilmoittaminen</i>	283

11.2.5	Osittainen vanhempainvapaa	284
11.2.6	Hoitovapaa	284
11.2.6.1	<i>Uusi raskausvapaa hoitovapaan aikana</i>	285
11.2.6.2	<i>Adoptiovanhemman oikeus hoitovapaaseen</i>	286
11.2.6.3	<i>Omaishoitovapaa</i>	286
11.2.7	Hoitovapaa perheenjäsenen tai muun läheisen hoitamiseksi	287
11.2.8	Osittainen hoitovapaa	287
11.2.8.1	<i>Erytistilanteet</i>	288
11.2.8.2	<i>Osittaista hoitovapaata koskeva sopimus</i>	288
11.2.8.3	<i>Työnantajan oikeus kieltäytyä vapaan myöntämisestä</i>	289
11.2.8.4	<i>Kesto ja keskeyttäminen</i>	290
11.2.8.5	<i>Raskausvapaa osittaisen hoitovapaan aikana</i>	290
11.2.8.6	<i>Palkanmaksuvelvollisuus</i>	290
11.2.9	Tilapäinen hoitovapaa	290
11.2.9.1	<i>Sairaalan lapsen hoitoetu</i>	292
11.2.10	Poissaolo pakottavista perhesyistä	292
11.2.11	Työntekijän ilmoitusvelvollisuus	293
11.2.11.1	<i>Pääsääntöisesti kaksi kuukautta</i>	293
11.2.11.2	<i>Poikkeustilanteessa yksi kuukausi</i>	293
11.2.12	Ajankohdan muuttaminen tai vapaan keskeyttäminen	294
11.2.13	Vuosiloman ansainta ja sijoittaminen perhevapaiden aikana	294
11.2.13.1	<i>Loman siirtäminen sopimalla</i>	295
11.2.13.2	<i>Vuosilomakustannusten korvaus</i>	295
11.2.14	Luontoisedut perhevapaan aikana	297
11.2.15	Henkilökuntaedut ja perhevapaa	297
11.2.16	Työsuhdeturva	298
11.2.16.1	<i>Työhönpaluuoikeus</i>	298
11.2.16.2	<i>Työsuhteen päätyminen ja perhevapaat</i>	298
11.3	Opintovapaa	299
11.3.1	Opintovapaan tarkoitus, hakeminen ja pitäminen	299
11.3.1.1	<i>Opiskelun sisältö</i>	299
11.3.1.2	<i>Opintovapaan pituus</i>	300
11.3.1.3	<i>Hakemus</i>	300
11.3.2	Opintovapaan siirto	301
11.3.2.1	<i>Työnantajan siirto-oikeus</i>	301
11.3.2.2	<i>Työntekijän siirto-oikeus</i>	302
11.3.3	Opintovapaan keskeyttäminen	302
11.3.3.1	<i>Työkyvyttömyys</i>	302

11.3.3.2	<i>Sijaisen työsuhteen vaikutus</i>	303
11.3.3.3	<i>Todistus opiskelusta</i>	303
11.3.4	Opintovapaan vaikutus työsuhte-etuihin	303
11.3.4.1	<i>Työsuhteen ehdot opintovapaan aikana ja työsuhteen jatkuminen</i>	303
11.3.5	Irtisanomissuoja	304
11.3.6	Opintovapaan vaikutus vuosilomaan	304
11.4	Vuorotteluvapaa	304
11.4.1	Vuorotteluvapaa ja työsuhte	305
11.4.1.1	<i>Kokoaikatyö edellytyksenä</i>	305
11.4.1.2	<i>Henkilöstöetuuksien käyttöoikeus vuorotteluvapaan aikana</i>	305
11.4.1.3	<i>Luontoisedut vuorotteluvapaan aikana</i>	305
11.4.2	Vuorotteluvapaan edellytykset	306
11.4.2.1	<i>Työhistoriaedellytys</i>	306
11.4.2.2	<i>Yläikäraja</i>	306
11.4.2.3	<i>Työssäoloedellytys</i>	306
11.4.3	Vuorotteluvapaan kesto ja jaksottaminen	307
11.4.3.1	<i>Vuorotteluvapaan kesto</i>	307
11.4.3.2	<i>Vuorotteluvapaan pidentäminen</i>	307
11.4.3.3	<i>Vuorottelusopimus</i>	307
11.4.4	Sijainen	308
11.4.4.1	<i>Sijaisen työtehtävät ja työaika</i>	309
11.4.4.2	<i>Lomautettuna oleva sijaiseksi</i>	309
11.4.5	Vuorotteluvapaan ennenaikainen päättymisen	309
11.4.5.1	<i>Tilapäinen työ</i>	309
11.4.5.2	<i>Perhevapaa keskeyttää vuorotteluvapaan</i>	310
11.4.5.3	<i>Sairaus ja vuorotteluvapaa</i>	310
11.4.5.4	<i>Työsuhteen päättymisen vuorotteluvapaan aikana</i>	310
11.4.6	Sijaisen työsuhteen päättymisen vaikutukset	310
11.4.7	Vuorottelijan oikeus palata aikaisempaan työhönsä	311
11.4.8	Vuorottelukorvauksen suuruus	311
11.5	Lakiin tai työehtosopimukseen perustuvat lyhyet tilapäiset poissaolot	311
11.5.1	Kunnallinen luottamustehtävä	311
11.5.1.1	<i>Vapaaseen oikeuttavat toimitukset</i>	312
11.5.1.2	<i>Työhön liittyvä painava syy kieltäytymisperusteena</i>	312
11.5.1.3	<i>Palkanmaksuvelvollisuus</i>	312
11.5.1.4	<i>Työssäolon veroisia päiviä vuosilomalaissa</i>	312
11.5.2	Todistajana kuuleminen	313
11.5.3	Työehtosopimukseen perustuvia vapaita	313

11.5.4	Palkaton vapaa	314
11.5.4.1	<i>Sopiminen</i>	314
11.5.4.2	<i>Vaikutus työsuhteen keston ja työhön paluu</i>	314
11.5.4.3	<i>Työsuhde-etuudet</i>	315
11.6	Maanpuolustusvelvollisuuteen liittyvät vapaat	316
11.6.1	Asevelvollisuus ja siviilipalvelus	316
11.6.1.1	<i>Vaikutukset työsuhteeseen</i>	316
11.6.1.2	<i>Ilmoitusvelvollisuus</i>	316
11.6.1.3	<i>Irtisanomiskielto</i>	317
11.6.1.4	<i>Työhön paluu</i>	317
11.6.2	Naisten vapaaehtoinen asepalvelus	318
11.6.3	Sotilaallinen kriisinhallinta	318
11.6.4	Kertausharjoitukset	318
11.7	Päällekkäiset poissaolot	319
12	Työsuhteen päättymiseen ja lomauttamiseen liittyvät menettelytavat	321
12.1	Toimenpiteet työsuhteen päättyessä	321
12.2	Määräaikaisen työsopimuksen päätyminen	322
12.3	Työsopimuksen päätyminen irtisanomisaikaa noudattaen	323
12.3.1	Irtisanomisperuste	323
12.3.2	Työllistymisvapaat	325
12.3.2.1	<i>Työllistymisvapaan pituus</i>	325
12.3.2.2	<i>Työllistymistä edistävä valmennus tai koulutus</i>	326
12.3.3	Työterveyshuollon tarjoaminen	327
12.3.4	Irtisanomisilmoituksen toimittaminen	328
12.3.5	Irtisanomisajat	329
12.3.6	Irtisanomisajan palkka	331
12.3.7	Irtisanomisajan noudattamatta jättäminen	332
12.4	Työsopimuksen purkaminen ja koeaikapurku	333
12.4.1	Työsopimuksen purkaminen	333
12.4.2	Koeaikapurku	334
12.4.3	Päätätisilmoituksen toimittaminen	334
12.4.4	Palkanmaksu	334
12.5	Työsopimuksen pitäminen purkautuneena	335
12.6	Eläkkeelle jääminen	335
12.7	Työsuhteen päättäminen sopimalla	336
12.8	Työtodistus	338
12.9	Lomauttaminen	338
12.9.1	Lomauttamisen kesto ja toteuttamisen vaihtoehdot	339
12.9.2	Työsuhteen sivuvelvollisuudet pysyvät voimassa	340
12.9.3	Työsuhteen etuudet lomautusaikana	340

12.9.3.1	<i>Vuosilomat ja lomautus</i>	340
12.9.3.2	<i>Luontoisedut lomautusaikana</i>	341
12.9.3.3	<i>Henkilökuntaedut lomautusaikana</i>	342
12.9.3.4	<i>Sairausajan palkka ja lomautus</i>	343
12.9.3.5	<i>Perhevapaa ja lomautus</i>	344
12.9.4	Työhön paluu lomautuksen jälkeen	344
12.9.4.1	<i>Päättymisilmoitus</i>	344
12.9.5	Erityistilanteet	346
12.9.6	Lomautetun työntekijän irtisanominen ja lomautetun oikeus irtisanoutua	346
12.9.6.1	<i>Työntekijän irtisanoutuminen</i>	346
12.9.6.2	<i>Työnantajan suorittama irtisanominen</i>	348
13	Kansainvälinen työskentely	350
13.1	Ulkomaalainen työntekijä Suomessa	350
13.1.1	Verotus	350
13.1.2	Sosiaaliturva	352
13.1.2.1	<i>Asumisperusteinen sosiaaliturva</i>	352
13.1.2.2	<i>Työeläkevakuuttaminen</i>	353
13.1.3	Työnteko-oikeus, valvonta ja työsuhteen vähimmäisehdot	355
13.2	Suomesta ulkomaille lähtevä työntekijä	357
13.2.1	Verotus	357
13.2.2	Sosiaaliturva	359
14	Tietosuoja työpaikoilla	361
14.1	Henkilötietojen käsittely	361
14.1.1	Henkilötieto	361
14.1.2	Rekisterinpitäjä ja henkilötietojen käsittelijä	361
14.1.2.1	<i>Henkilötietojen käsittelyn periaatteet</i>	362
14.1.2.2	<i>Henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteet</i>	362
14.1.2.3	<i>Henkilötietojen kerääminen</i>	363
14.1.2.4	<i>Informointivelvollisuus</i>	363
14.1.2.5	<i>Erityiset henkilötietoryhmät (arkaluonteiset henkilötiedot)</i>	364
14.2	Terveystietojen käsitteleminen	365
14.2.1	Lähtökohtaisesti kiellettyä	365
14.2.1.1	<i>Käsittelyn edellytykset</i>	365
14.2.1.2	<i>Käsittelyn rajoittaminen</i>	366
14.2.1.3	<i>Tietojen säilyttäminen</i>	366
14.2.2	Työntekijän terveydentilan testaaminen	366
14.2.3	Lääkärintodistus	367
14.3	Luottotiedot, rikosrekisteritiedot ja turvallisuusselvitys	367
14.3.1	Luottotiedot	367

14.3.2	Oikeus käsitellä henkilöluottotietoja työtehtävien muuttuessa	368
14.3.3	Rikosrekisteritiedot	368
14.3.4	Turvallisuusselvitys	369
14.3.4.1	<i>Suppea turvallisuusselvitys</i>	369
14.3.4.2	<i>Perusmuotoinen turvallisuusselvitys</i>	370
14.3.4.3	<i>Laaja turvallisuusselvitys</i>	370
14.3.4.4	<i>Turvallisuusselvityksen tulos</i>	371
14.4	Henkilö- ja soveltuvuustestit	371
14.5	Tietojen suojaaminen ja säilyttäminen	372
14.5.1	Tietojen suojaaminen	372
14.5.2	Asiakirjojen säilyttäminen	373
15	Palkkakirjanpito	378
15.1	Palkkakirjanpitoaineisto	378
15.2	Palkkojen kirjaus kirjanpitoon	379
15.3	Palkkakirjanpidon säilyttäminen	382